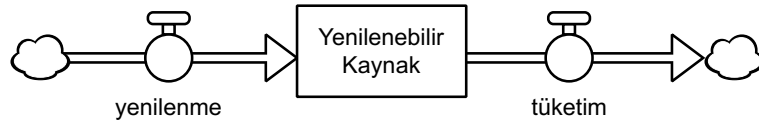

Sürdürülebilirlik¹

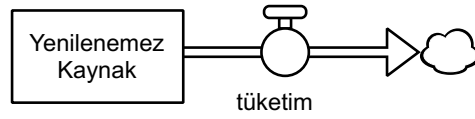
Herman Daly (Derleyen: Emre Göktepe)

Dünya Bankası Çevre Bölümü ekonomistlerinden ve Ekolojik Ekonomi alanının kurucularından Herman Daly'nin sürdürülebilir toplum gelişimi için önerdiği ilkeler²şöyle:

- Yenilenebilir kaynakların sürdürülebilir kullanımı; tüketimin, kaynakların yenilenme hızından daha fazla olmamasıdır.

- Yenilenemez kaynakların sürdürülebilir kullanımı; tüketimin, bu kaynakların yerine yenilenebilir seçeneklerin koyulma hızından daha fazla olmamasıdır.

- Kirlilik ve atığın sürdürülebilirliği; atık üretiminin, doğal sistemlerin ayrışma, geri dönüştürme veya etkisizleştirme hızından daha fazla olmamasıdır.

"Büyüme" sözcüğünü ekonominin fiziksel boyutlarının niceliklerinin ölçüğü olarak kullanmayı kabul edersek pek çok karışıklık önlenir. Niteliksel iyileşmeler "gelişme" olarak adlandırılabilir. Böylece, büyümeksizin gelişen dengeli (kararlı) bir ekonomiden söz edilebilir, ekonominin bir açık alt sistemi olan büyükmeksizin gelişen dünya gezegeninde olduğu gibi. Ekonomik organizmaların büyümesi daha büyük çeneler ve daha büyük sindirim yolu anlamına geliyor. Gelişme, daha büyük bir sindirim ve daha akıllıca amaçlar anlamına geliyor. Büyümeye sınırlar gelişmeye sınırlar anlamına gelmiyor³.

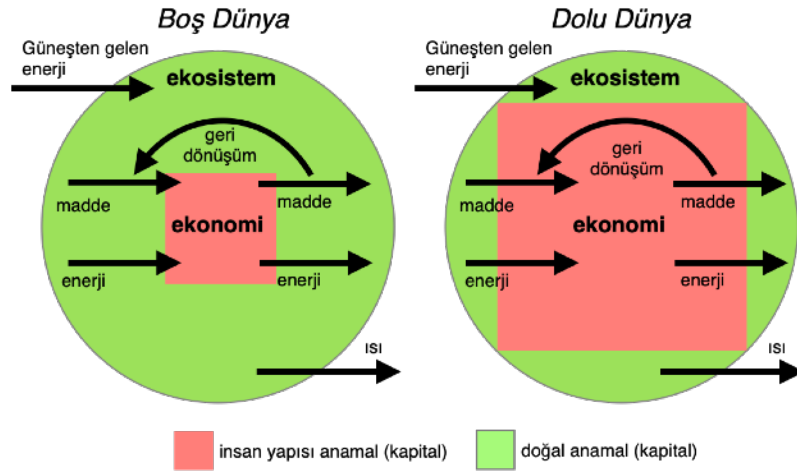
¹ Eğitimde Sistem Düşüncesi Haber Bülteni 40. sayısında (Nisan 2023) yayımlanmıştır.

² Serman, J. D. (2012). Sustaining sustainability: creating a systems science in a fragmented academy and polarized world. Sustainability science: The emerging paradigm and the urban environment, 21-58.

³ Daly, H. E. (1991). Steady-state economics: with new essays. Island press.

"Sürdürülebilir büyüme" ve "sürdürülebilir gelişme" terimleri anlamları belirsiz kalsa da oldukça tanındık gelmeye başladı. Açıklık getirme konusundaki ilk adım, büyüme ve gelişmenin sözlük anlamları arasındaki farklılığı benimsemek olabilir. Büyümek, "özümseme veya biriktirme yolu ile malzeme eklenmesi ile boyutun doğal artışı" anlamına geliyor. Gelişme, "genişleme veya potansiyellerinin farkına varma; gitgide daha dolu, daha kusursuz veya daha iyi bir duruma gelme" anlamına geliyor. Kısaca, büyüme fiziksel ölçekte niceliksel bir artma iken gelişme niceliksel bir iyileşme veya potansiyellerin açığa çıkmasıdır. Bir ekonomi gelişmeden büyüyebilir veya büyümeden gelişebilir veya her ikisini yapabilir veya hiçbirini yapamaz. İnsan ekonomisinin, büyümeyen ancak gelişen sınırlı küresel ekosistemin bir alt sistemi olması nedeni ile, ekonominin büyümesinin uzun süre boyunca sürdürülebilir olmayacağı açıktır. Sürdürülebilir büyüme terimi, karışık anlamlı iki sözcüğün bir araya geldiği kötü bir terim olması nedeni ile reddedilmelidir. Sürdürülebilir gelişme çok daha uygundur. Büyümeyen sistemlerin niteliksel gelişmeleri çok uzun süreler boyunca gözlemlenmiştir⁴.

Ekosistem büyüklük olarak değişmeyeceğine göre ekonominin zamanla, içinde bulunduğu ekolojiye oranla gittikçe genişlemesi kaçınılmazdır. İnsan ekonomisinin evrimi, ekonomik gelişmenin insan yapımı anamal tarafından sınırlandırıldığı çağdan, geriye kalan doğal anamal tarafından sınırlandırıldığı bir çağa geçmiştir⁵.

⁴ Daly, H. E. (1990). Toward some operational principles of sustainable development. Ecological economics.

⁵ Daly Herman, E. (1996). Beyond growth: the economics of sustainable development.